

Gödelövs kyrka

7.4.4 Gödelöv

Naturförhållanden

Gödelövs by är en medeltida kyrkby som ligger vid foten av Romeleåsen. Kring byn finns öppna odlingsmarker ned mot Höje å, som avgränsar byns marker i söder. Genom byn rinner Gödelövsbäcken, som innan den mynnar i Höje å, når ett flackt låglänt område som innan skiftena var ett större ängsområde. Detta ursprung kan fortfarande anas i de många smala fastighetsskiften som finns här. Den gamla bytomten låg söder om kyrkan där några gårdar fortfarande ligger kvar. Söder om byn låg prästgården med marker som tydligen brukades separat. Mycket intressant är också den fägata som går från byn upp mot Romeleåsens sluttning längs Gödelövsbäcken. Under medeltiden fanns det fortfarande mycket skog på Romeleåsen men under 1700-talet försvann stora delar och sluttningarna omvandlades till en- och ljungklädda hedar. Den vid enskiftet 1821 upprättade skifteskartan visar tydligt fördelningen av olika markslag. Till sammans med rekognoseringskartan från 1812-20 får man en bra bild av landskapets utseende under denna tid. Under 1800-talets landskapsomvandling fick fäladen allt mindre betydelse och började planteras med skog, främst gran. Delar av fäladen i dalgången kring Gödelövsbäcken odlades upp och flera torp ligger fortfarande kvar här, Jönstorp, Fladen, Fäladstorp, Lilltorpet och Dammen. Den del av fäladen som låg närmast byn var redan 1821 intagen i en ”kohage” och denna fäladsbit har bevarats ända in i våra

dagar. 1929 gjorde Sahlin en inventering av markanvändningen på Romeleåsen och då betades fortfarande stora delar av Gödelövsskogen söder om Gödelövsbäcken. Enligt markeringarna var södra delen öppen medan norra delen var planterad med gran. Norr om Gödelövsbäcken fanns inget bete i barrskogen. Idag är hela Gödelövsskogen skogsmark, medan de gamla åkermarkerna kring kohagen åter har blivit betesmarker.

Landskapsekologi

Bäckarna som rinner nedför Romeleåsens sluttning och vidare över odlingsmarkerna till Höje å, är viktiga spridningsstråk i landskapet. Gödelövs fälad ligger relativt isolerad och det är därför svårt för ex. kärlväxter och vissa insekter att ha genetiskt utbyte med andra populationer. Storleken på fäladen och hävdens intensitet blir därför särskilt viktiga för bevarandet av värdena.

Kulturmiljövärden

Gödelövs by har välbevarade landskapsstrukturer från medeltiden med kyrka, bytomt, bygränser, fäladsgata upp till fäladen och Gödelövsskogen, som förr betades. Av äldre vägsträckor är stora vägen genom byn och vägen upp till Kullatorpet genom Gödelövsskogen de mest välbevarade. Även vägen över åsen i Gödelövsbäckens dalgång har mycket gammalt ursprung.

Landskapsbild

Kyrkbyn utgör fortfarande ett viktigt inslag i landskapsbilden i övergången mellan slätten och åsen. Bäck- och ådalarna är markanta och bryter av de öppna åkervidderna. Den gamla fågatan upp mot åsen och fäladen har en tilltalande, varierad och mångformig karaktär med trädriddåer, dungar och bäcken som slingrar i dalgången. På höjden ovanför gården Stubbarp erbjuds vida utblickar över odlingslandskapet i väster.

Friluftsliv

Tillgänglighet för friluftslivet är begränsad då parkeringsmöjligheter saknas. Närmste parkering finns vid vägen uppe vid torpen i norr. Ett antal skogsbilvägar för det sedan möjligt att vandra i Gödelövsskogen. Upplevelsevärden består främst av skogskaraktär i Gödelövsskogen med utsikt över slätten vid skogsbrynen i söder samt kulturmiljöupplevelser vid kyrkbyn, bäckdalar och fågatan.

Förutsättningar för värden i landskapet

Fortsatt beteshävd av fäladen med återkommande röjningar av buskar och sly.

Utvecklingsmöjligheter

Möjligheter till kulturresevat bör utredas. Fäladen kan utvidgas och angränsande områden restaureras.

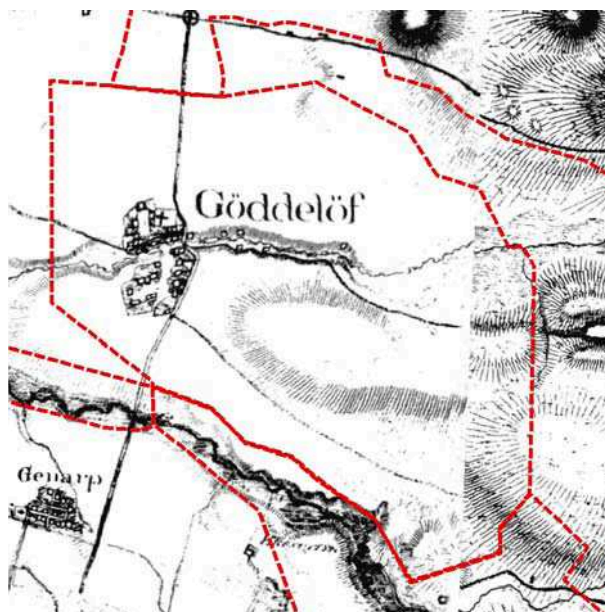
Referenser

Enskifteskartan 1821 med beskrivning.

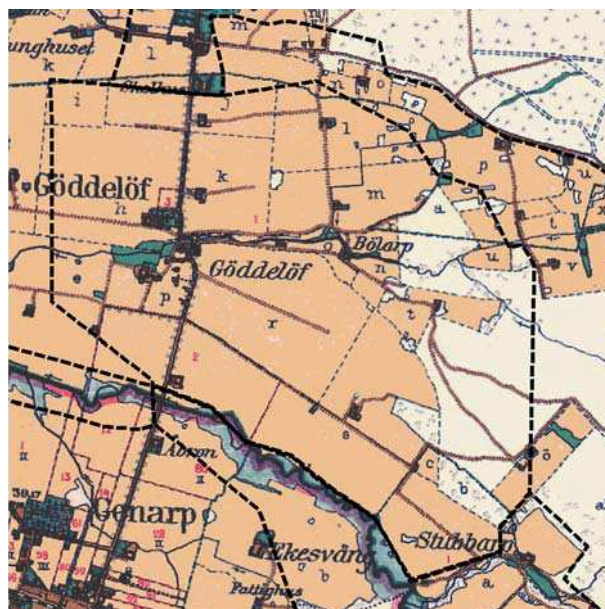
Karta 1804 med beskrivning av Gödelövs, Björnstorps m.fl. gemensamma fäladsmarker på Romeleåsen.

Sahlin, S. 1930. Romeleåsen. En studie över dess fäladsmark och skog. Sv. geogr. årsb. 1930:52-74.

Slättergubbe på fäladen

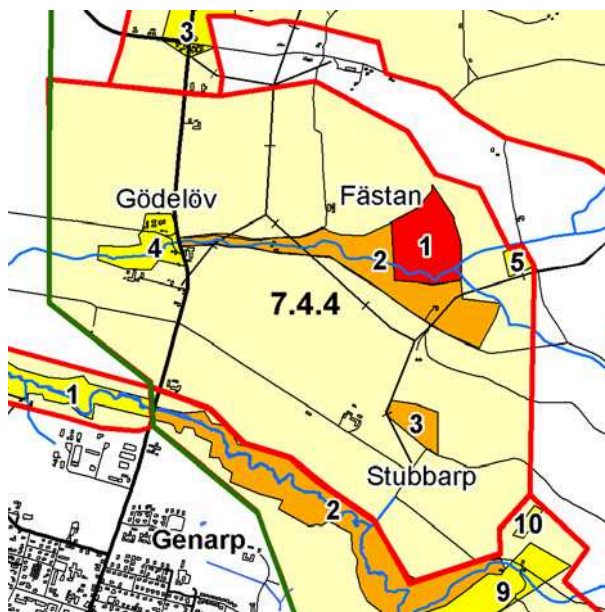

Skånska rekognosceringskartan 1812-20

Häradsekonomska kartan 1912

Trakten Gödelöv med beskrivna delområden

(7.4.4) 1 Gödelövs fälad (1)

Area: 8,6 ha
Status: Riksintresse (KMV)
Fastighet: Gödelöv 9:1, 14:1, Hyllinge 1:1
Naturtyp: Fäladsmark
Motiv: N, K

Beskrivning

Området utgör en rest av de en gång stora sammanhängande fäladsmarkerna på Romeleåsen. 1820 benämns fäladen som kohagen och var då inhägnad från den stora fäladen. Fäladen ligger på relativt flack mark som sluttar något från nordost mot söder, där Gödelövsbäcken flyter fram. Marken är mycket tuvig med spridda, täta buskage av främst en, ros och hagtorn (täckningsgrad ca 10-20%). Genom området går en hägnadsvall i nord-sydlig riktning. Fältskiktet består främst av friskängsarter med inslag av fuktäng i söder. Små torrängspartier finns i norr. Floran är örtrik med arter som slåttergubbe, prästkrage, blåsuga, blodrot, stenmåra, vitsippa, småvänderot, darrgräs, stagg, granspira, sankt Pers nycklar, gråfibbla och ljung på tuvorna. Enstaka träd växer i buskagen (rönn, hassel, fågelbär) och som en liten björkhage i öster.

Värden

Mycket värdefull fäladsmark med stora botaniska och kulturhistoriska värden. Troligen mycket värdefull insektsfauna och svampflora.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt beteshävd med återkommande röjningar behövs för att bevara fäladen.

Utvecklingsmöjligheter

Angränsande kulturbeten bör utvecklas tillsammans med fäladen för att bevara områdets biologiska och kulturhistoriska värden. Naturreservat bör övervägas.

Referenser

Lunds Botaniska Förening. 2003. *Floran i Skåne - vegetation och utflyktsmål*.

Länsstyrelsen i Malmöhus län. 1992. *Ängs- och hagmarksinventeringen (opubl.)*.

Gödelövs fälad, även kallad Kohagen eller Kolyckan

(7.4.4) 2 Gödelöv - Bölarp (2)

Area: 15,9 ha
Status: Riksintresse (KMV)
Fastighet: Gödelöv 9:1, 14:1, 16:1 m.fl.
Naturtyp: Hagmark och bäck
Motiv: N, K

Beskrivning

I anslutning till Gödelövs fälad finns flera hagmarker i den gamla fågatan från byn upp mot Romeleåsens stora utmarksområde. Större delen av området har varit uppodlat kring sekeshäftet 1900 men återgått till betesmark och uppvisar nu en intressant flora på vissa partier. Strax söder om Fäladen ligger en fuktäng med bland annat majnycklar, sankt Pers nycklar, gulvial och humleblomster. Kring bäcken och i brukningsgränser med hägnadsvallar finns trädriddar som inramar landskapet.

Värden

Värdefullt hagmarkslandskap i anslutning till mycket värdefull fäladsmark. Fågatan har stort kulturhistoriskt värde.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt beteshävd med återkommande röjningar behövs för att bevara hagmarkerna.

Utvecklingsmöjligheter

Hagmarkerna bör utvecklas tillsammans med fäladen för att bevara områdets biologiska och kulturhistoriska värden.

Referenser

Lunds Botaniska Förening. 2003. *Floran i Skåne - vegetation och utflyktsmål*.

Länsstyrelsen i Malmöhus län. 1992. *Ängs- och hagmarksinventeringen (opubl.)*.

Sahlin, S. 1930. *Romeleåsen. En studie över dess fäladsmark och skog. Sv. geogr. årsb. 1930:52-74*.

Hagmark mellan Gödelövs fälad och Gödelöv

(7.4.4) 3 Stubbarp NV (Nilssons kurva) (2)

Area: 2,8 ha
Status: Riksintresse (NV, F, KMV, PR)
Fastighet: Gödelöv 14:1
Naturtyp: Ädellövskog.
Motiv: N, K

Beskrivning

På den branta sluttningen öster om gården Stubbarp i Gödelövs by finns en lundmiljö på inägomark. Lunden gränsar till den gamla utmarken i öster och omgärdas av hägnadsvallar. Trädskiktet består av vidkroniga och flerstammiga träd med främst bok, ek och björk, med inslag av paraplybok. Troligen har här varit ängsmark i äldre tider, som efter skiftet tillföll den nya gården Stubbarp. Innan hävden upphörde har området med stor sannolikhet betats under en ganska lång tidsperiod. Fältskiktet är ganska sparsamt i sluttningen med främst gräs, vitsippor och buskstjärnblomma. Stora delar ligger med bar mark under de mer täta träd- och buskskikten med tätare fältskikt i gläntor. En del träd har fallit och död ved börjar bli vanligt. 5-6 vresbogar växer i sluttningen och många av de övriga träden är också mycket krokiga. Viltbetetrycket är troligen ganska omfattande eftersom lågt sittande grenar och skott är hårt tuktade. Spår av odlingsrosen i övre delen av sluttningen.

Värden

Lundmiljö med kulturhistoriska och biologiska värden.

Förutsättningar för bevarande

Natur- och kulturmiljövårdsanpassade åtgärder för att bevara områdets karaktär.

Utvecklingsmöjligheter

Skogen börjar bli tät och gallringar skulle behövas. Hasseln börjar bli trängd. Samtidigt bör alla gamla träd och död ved tillåtas finnas kvar och öka i andel. Eventuellt skulle området kunna restaureras till träd- och buskrik hagmark men det går också att bevara karaktären med återkommande gallringar.

Referenser

se 4.4.

Lövskogen vid Nilssons kurva, Stubbarp

(7.4.4) 4 Gödelövs by (3)

Area: 4,8 ha
Status: Riksintresse (KMV)
Fastighet: Gödelöv 1:1, 5:1, samf. m.fl.
Naturtyp: By, bäck
Motiv: K, N

Beskrivning

Gödelöv är en kyrkby med medeltida ursprung. Idag ger de långa vitputsade gatuhusen en ålderdomlig prägel och uppvisar en förhållandevis väl samlad bymiljö. En del gamla träd kring kyrkan är av värde för faunan. Från byn finns den gamla fågatan bevarad österut mot de nu till större delen skogsplanterade fäladsmarkerna. I fäladsmarken och genom byn rinner en mindre bäck som fortsätter över slättlandskapet i väster och ansluter till Höje å.

Värden

Kyrkby med medeltida ursprung, kyrka, kyrkogård, fäladsgatan, bygränsen, ådalarna. Placeringen mellan slätt och ås.

Förutsättningar för bevarande

Inga störande inslag i bymiljön och i det omgivande landskapet. Bevara äldre träd i byn.

Utvecklingsmöjligheter

Den gamla fågatan kan restaureras och betas hela vägen mellan byn och fäladen.

Referenser

Länsstyrelsen i Malmöhus län. 1984. Kulturminnesvårdsprogram för Skåne. Del Malmöhus län.

Storskifteskartan visar byns läge och den bevarade fågatan österut till fäladen

(7.4.4) 5 Lövskog S Jönstorp (3)

Area: 1,0 ha

Status: Riksintresse (NV, F, PR)

Fastighet: Gödelöv 10:1

Naturtyp: Blandlövskog

Motiv: N

Beskrivning

Öster om Gödelövs fälad finns en liten igenvuxen rest av den stora fäladen som inte planterats med barrskog. 1812-20 är området markerat som fuktig öppen mark och 1912 som ett hörn av fäladsmarker-na i söder, med kontakt till Gödelövs fälad i väster. Stora delar av fäladerna planterades på 1930-talet och förmodligen upphörde då hävden även i detta lilla område som sedan vuxit igen. Trädslagsvariationen är stor med al, bok, ek, björk, hägg och hassel i buskskiktet.

Värden

Naturligt igenvuxen fäladsmark med stor variation i träd- och buskarter.

Förutsättningar för bevarande

Fri utveckling alternativt naturvårdsanpassade skötselåtgärder.

Utvecklingsmöjligheter

Bör avsättas som biotopskyddsområde.

Referenser

se 4.4.

Lövskog S Jönstorp, sedd från vägen mellan Björnstorp och Dörröd. Stora delar av granplanteringarna på den gamla fäladen, har avverkats efter stormen 1999.

Området söder om fäladen betas bara delvis och håller på att växa igen med alskog. Området på bilden har röjts i en ledningsgata för några år sedan och alsly slår nu upp rikligt.

Utsikt från Romeleåsens sluttning ovanför Gödelöv med skogen "Nilssons kurva" till vänster

